

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 18 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดหลักสูตรกลุ่มวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน หัวหน้าหมวดสังคมศึกษาจำนวน 18 คน ครูผู้สอนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน 95 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 131 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างแบบสอบถาม และแบบศึกษาเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา รวม 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดหลักสูตรกลุ่ม

วิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร และปัญหาการจัดหลักสูตร

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ครูหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา แบ่งออกเป็น

2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดหลักสูตร

กลุ่มวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร และปัญหาการจัดหลักสูตร

2.2 แบบสอบถาม สำหรับครูผู้สอนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพการจัดหลักสูตรกลุ่มวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตรและการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดหลักสูตร กลุ่มวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตรและการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended)

2.3 แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบศึกษาเอกสารประเภทต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา รวมทั้งตำราเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบศึกษาเอกสาร โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจและขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข
4. นำเครื่องมือวิจัยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้วนำมาพิจารณาแก้ไข
5. นำผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปร่วมพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษาซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 18 โรงเรียน
2. ผู้อำนวยการสำนักศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทำหนังสือถึงครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย
3. การส่งและรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามแก่ครูผู้สอนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา โดยทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งแนบเอกสารหลักสูตรสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม และเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดสังคมศึกษาตามวันเวลาที่ได้นัดหมายด้วยตนเอง
5. การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาเอกสารของโรงเรียนที่ปรากฏสาระเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยตนเอง

จำนวนข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากประชากรในการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทุกโรงเรียน จำนวน 18

โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร 18 คน หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา 18 คน และแบบสอบถาม
จากครูผู้สอนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาจำนวน 95 คน ได้ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 100 ดังปรากฏใน
ตารางที่ 1 ส่วนข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารในโรงเรียน จำนวน 18 โรงเรียน ผู้วิจัย ได้
ศึกษาเอกสาร 6 ประเภท ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี งาน/โครงการ รายงานการประชุม
ประจำเดือน ประเภทละ 18 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รายงานการประชุมหมวดสังคม
ศึกษา จำนวน 9 รายการ คิดเป็นร้อยละ 50.00 บันทึกการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 5
รายการ คิดเป็นร้อยละ 27.78 และเอกสารทางวิชาการ จำนวน 3 รายการ คิดเป็นร้อยละ
16.67 ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากประชากรในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	จำนวนข้อมูล ที่ศึกษา	จำนวนข้อมูลที่ เก็บรวบรวมได้	คิดเป็น ร้อยละ
แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร	18	18	100
แบบสัมภาษณ์หัวหน้าหมวด	18	18	100
แบบสอบถามครูผู้สอน	95	95	100

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละจากการศึกษาเอกสารในโรงเรียน

เอกสารที่ศึกษา	จำนวน (โรงเรียน)	ร้อยละ
แผนปฏิบัติการประจำปี	18	100.00
งาน/โครงการ	18	100.00
รายงานการประชุมประจำเดือน	18	100.00
รายงานการประชุมหมวดสังคมศึกษา	9	50.00
บันทึกการนิเทศภายในโรงงาน	5	27.78
เอกสารทางวิชาการ	3	16.67

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดหลักสูตรกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
4. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

(ประกอบ กรรณสูต, 2525)